

**Міністерство освіти і науки України
Сумський державний педагогічний університет
імені А.С. Макаренка**

Білер Оксана Славівна

**МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ДО КУРСУ
«ВСТУП ДО СПЕЦІАЛЬНОСТІ»**

**для здобувачів
спеціальності 013 Початкова освіта
освітнього рівня Бакалавр**

Суми – 2023

Видається згідно рішення вченої ради Сумського державного педагогічного університету імені А.С. Макаренка
(протокол № 11 від 29 травня 2023 року)

Рецензенти:

Кондратюк С.М. кандидат педагогічних наук, професор, професор кафедри дошкільної і початкової освіти Сумського державного педагогічного університету імені А.С. Макаренка

Павлуценко Н.М. кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри дошкільної і початкової освіти Сумського державного педагогічного університету імені А.С. Макаренка

Білер О.С. Методичні рекомендації до курсу «Вступ до спеціальності»: для здобувачів денної форми навчання спеціальності 013 Початкова освіта освітнього рівня бакалавр. Суми, 2023, 47 с.

У методичних рекомендаціях подано матеріали, що містять систематизований методичний і практичний матеріал, що дозволить правильно формувати у здобувачів загальне уявлення про структуру, зміст, характер і специфіку майбутньої професійної діяльності; ознайомити їх зі змістом та основними формами навчання у закладі вищої початкової освіти; надати уявлення про раціональні форми, методи самостійної роботи та роль самовиховання у формуванні основ педагогічної майстерності та фахових компетентностей; сприяти формуванню загальних, професійних компетентностей вчителя початкових класів.

Для здобувачів вищої педагогічної освіти спеціальності 013 Початкова освіта освітнього рівня бакалавр.

ЗМІСТ

Передмова	4
Силабус освітнього компоненту «Вступ до спеціальності»	5
Методичні рекомендації до виконання практичних робіт	11
Методичні рекомендації до виконання самостійної роботи	40
Рекомендована література	47

ПЕРЕДМОВА

Професія вчителя початкових класів має важливе значення у сучасному світі оскільки безпосередньо впливає на рівень культури поколінь. Забезпечення якісної початкової освіти є однією з пріоритетних завдань української системи освіти, і саме вчителі початкових класів відіграють важливу роль у забезпеченні цього процесу.

Нормативно-правові документи, такі як Закон України «Про освіту», Державний стандарт початкової загальної освіти, Національна доктрина розвитку освіти в Україні тощо, визначають стандарти і вимоги до освіти в країні. Вони визначають основні принципи і цінності, які повинні бути закладені в освітній процес, а також визначають роль і відповідальність вчителя початкових класів.

Одним з головних завдань вчителя початкових класів є формування ключових компетентностей учнів, таких як вільне володіння державною мовою, здатність спілкуватися рідною (у разі відмінності від державної) та іноземними мовами, математична компетентність, компетентності в галузі природничих наук, техніки й технологій, інноваційність, екологічна компетентність, інформаційно-комунікаційна компетентність, навчання впродовж життя, громадянські та соціальні компетентності, культурна компетентність, підприємливість та фінансова грамотність. Ці компетентності є основою для подальшого успіху учнів у навчанні та житті.

Учителі початкових класів також забезпечують інклюзивне навчання, створюючи сприятливу і безпечну навчальну середовище для всіх учнів, враховуючи їхні індивідуальні особливості та потреби. Вони відповідають за розвиток пізнавальних, мовленнєвих, моторних та соціально-емоційних навичок учнів, що є основою для подальшого успіху у навчанні та розвитку особистості.

Професія вчителя початкових класів вимагає від вчителя глибоких знань з різних предметних областей, педагогічної майстерності, вміння працювати з різними методиками та підходами до навчання. Вчителі початкових класів є не лише навчальними посередниками, але й вихователями, які формують особистісні якості учнів, виховують в них ціннісні орієнтації та навички міжособистісного спілкування.

Таким чином, вивчення професії вчителя початкових класів і його важливості в сучасному світі, з урахуванням нормативно-правових документів освіти України, допоможе студентам здобувачам спеціальності 013 "Початкова освіта" розуміти значущість своєї майбутньої професії, готуватися до викликів та відповідальності, які вона несе.

СИЛАБУС ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТУ «ВСТУП ДО СПЕЦІАЛЬНОСТІ»

Загальна інформація про дисципліну

Назва дисципліни	Вступ до спеціальності
Викладач	Білер Оксана Славівівна, к.п.н., ст.викладач, кафедри ДПО
Профайл викладача (-ів)	http://dpo.ipp.sspu.edu.ua/index.php/homepage/sklad-kafedri/91-biler-oksana-slavivivna
Контактний тел.	0996098281
E-mail:	flocksfour@ukr.net
Сторінка курсу в Moodle	https://dl.sspu.edu.ua/mod/forum/view.php?f=4313
Консультації	За розкладом

Анотація до дисципліни

Навчальна дисципліна Вступ до спеціальності вивчається у першому семестрі.

У змісті розглядаються особливості педагогічної діяльності, вимоги до особистості вчителя, схарактеризовано сучасну початкову школу. Особливу увагу приділяється вивченню специфіки роботи вчителя початкових класів в умовах Нової української школи. В окремому модулі розкрито особливості підготовки майбутнього вчителя у закладі вищої педагогічної освіти: зміст, форми навчання студентів, самостійна робота і самовиховання майбутнього вчителя.

Мета і завдання дисципліни

Метою викладання навчальної дисципліни **Вступ до спеціальності** є - розкрити перспективи і шляхи оволодіння професійною діяльністю вчителя початкових класів, підготовка першокурсників до аудиторної, самостійної навчальної діяльності, проходження педагогічної практики.

Основними **завданнями** вивчення дисципліни є:

- сформувати у студентів загальне уявлення про структуру, зміст, характер і специфіку майбутньої професійної діяльності;
- ознайомити зі змістом та основними формами навчання у закладі вищої початкової освіти, видами і формами перевірки, оцінювання знань, умінь, навичок студентів;

- надати уявлення про раціональні форми, методи самостійної роботи здобувачів освіти з оволодіння спеціальністю, про роль самовиховання у формуванні основ педагогічної майстерності та фахових компетентностей;
- ознайомити з психолого-педагогічними особливостями виховної та навчальної роботи з учнями молодшого шкільного віку;
- ознайомити студентів із психолого-педагогічною характеристикою учнів молодшого шкільного віку;
- сприяти формуванню загальних, професійних компетентностей вчителя початкових класів.

Формат дисципліни.

Обсяг дисципліни

Вид занять	Загальна кількість годин
лекції	20
практичні заняття/ семінарські /лабораторні/індивідуальні	18
консультації	4
самостійна робота	48

Результати навчання

В результаті вивчення навчальної дисципліни «Вступ до спеціальності» студенти мають знати:

- вимоги до особистості сучасного вчителя,
- особливості педагогічної діяльності вчителя початкових класів,
- характерні особливості НУШ,
- зміст, форми освітньої діяльності студентів,
- складові системи освіти в Україні, вміти:
- планувати процес самовиховання, самоосвіти,
- знаходити необхідні навчально-методичні матеріали,
- аналізувати рівень власних досягнень.

Програмні компетентності:

Інтегральна - Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі початкової освіти з розумінням відповідальності за свої дії.

Загальні компетентності:

ЗК-1. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ЗК-2. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі

знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

ЗК-3. Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт.

ЗК-4. Здатність працювати в команді.

ЗК-6. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел

Спеціальні (фахові) компетентності:

СК-1. Здатність спілкуватися державною та іноземною мовами як усно, так і письмово.

СК-2. Здатність орієнтуватися в інформаційному просторі, використовувати відкриті ресурси, інформаційно-комунікаційні та цифрові технології, оперувати ними в професійній діяльності.

СК-4. Здатність управляти власними емоційними станами, налагоджувати конструктивну та партнерську взаємодію з учасниками освітнього процесу, формувати мотивацію здобувачів початкової освіти до навчання та організовувати їхню пізнавальну діяльність.

СК-6. Здатність до організації освітнього процесу в початковій школі з урахуванням вікових та індивідуальних особливостей молодших школярів, розвитку в них критичного мислення та формування ціннісних орієнтацій.

СК-8. Здатність до збору, інтерпретації та застосування даних у сфері початкової освіти із використанням методів наукової діяльності до формування суджень, що враховують соціальні, наукові та етичні аспекти.

СК-14. Здатність до самоаналізу, самовдосконалення та підвищення якості професійної діяльності.

Програмні результати навчання

ПР-01 - Організовувати монологічну, діалогічну та полілогічну форми спілкування з молодшими школярами, іншими учасниками освітнього процесу, представниками громади, поважаючи права людини та суспільні цінності; формувати судження, що враховують соціальні, наукові та етичні аспекти.

ПР-03 - Критично оцінювати достовірність та надійність інформаційних джерел, дотримуватися юридичних і етичних вимог щодо використання інформаційно-комунікаційних та цифрових технологій у перебігу педагогічної діяльності в початковій школі

ПР-04 - Спілкуватися із професійних питань засобами державної та іноземної мов в усній та письмовій формах, застосовувати в освітньому процесі прийоми збагачення усного й писемного мовлення молодших школярів.

ПР-07 - Планувати й здійснювати освітній процес з урахуванням вікових та індивідуальних особливостей молодших школярів, забезпечувати розвиток пізнавальної діяльності учнів, формувати в них мотивацію до навчання.

ПР-08 - Організовувати конструктивну та партнерську взаємодію з учасниками освітнього процесу початкової школи, використовувати практики самозбереження психічного здоров'я, усвідомленого емоційного реагування.

ПР-09 - Встановлювати зв'язок між педагогічними впливами та досягнутими учнями результатами.

ПР-12 -Збирати, інтерпретувати та застосовувати дані у сфері початкової освіти із використанням методів наукової діяльності.

ПР-18 - Планувати та реалізовувати заходи щодо самовдосконалення та підвищення якості професійної діяльності

Тематичний план вивчення дисципліни.

Змістовий модуль 1. Організація навчання у закладі вищої педагогічної освіти.

Тема1. Зміст і організація навчального процесу в закладі вищої педагогічної освіти

Тема 2. Самостійна робота студентів у системі підготовки до педагогічної діяльності.

Тема 3. Система освіти в Україні.

Змістовний модуль 2. Професійно-педагогічна діяльність вчителя початкових класів.

Тема 1. Особливості педагогічної діяльності вчителя.

Тема2. Вимоги до особистості сучасного вчителя початкових класів.

Тема 3. Структурні елементи та специфіка роботи вчителя початкових класів в умовах нової української школи.

Змістовний модуль 3. Особливості роботи з молодшими школярами в Новій українській школі.

Тема 1. Нова українська школа.

Тема 2. Система роботи вчителя початкової школи.

Тема 3. Особливості розвитку дітей 6-7 річного віку.

Тема 4. Особливості організації освітнього середовища в сучасній початковій школі.

Політика дисципліни

Неприпустимі плагіат та списування. Обов'язкове виконання практичних завдань та завдань самостійної роботи.

Лекційні заняття не відпрацьовуються, але знання матеріалу обов'язкове. Пропуски практичних занять відпрацьовуються шляхом виконання практичних завдань.

Обов'язковим є виконання всіх видів практичних завдань, виконання індивідуальних завдань (проведення ранкової зустрічі, фізкультхвилинки, дидактичної гри)та виконання завдань самостійної роботи. Важливим завданням також є формування педагогічний скарбнички, підбір методичних матеріалів та різних видів необхідної наочності.

Академічна доброчесність

Усі письмові роботи та створені методичні матеріали з використання ІКТ перевіряються на наявність плагіату і допускаються до захисту із коректними текстовими запозиченнями не більше 30% для письмових робіт та 50% для методичних матеріалів. Списування під час контрольних, самостійних та творчих робіт заборонені (в т.ч. із використанням мобільних девайсів). Мобільні пристрої дозволяється використовувати лише під час он-лайн тестування (наприклад, в системі Moodle).

У разі плагіату в будь-яких видах роботи можливі бали не зараховуються. Завдання здобувачем вищої освіти виконується повторно.

Система оцінювання та вимоги

Загальна оцінка за курс розраховується наступним чином:

Види оцінювання	% від остаточної оцінки
Опитування під час занять – усно	6
Виконання практичних завдань за темами	54
Самостійна робота студентів	25
Тестова контрольна робота/ІНДЗ	15

Індивідуальне навчально-дослідне завдання:

Протягом вивчення навчальної дисципліни «Вступ до спеціальності» необхідно виконати індивідуально дослідне завдання за темою:

- Педагогічна культура як частина загальнолюдської культури. Педагогічна етика та педагогічний такт.
- Яким педагогом я бачу через 6 років.

Виконання завдань самостійної роботи.

Правила оформлення самостійної роботи:

1. Вивчення теми передбачає виконання теоретичної та практичної частини.
2. Самостійно опрацьовані теми подаються на перевірку у вигляді окремого зошита за тиждень до заліку.
3. Самостійно вивчені теми, виконання завдань перевіряються викладачем під час відповідного тематично практичного заняття.

Повністю виконані завдання самостійної роботи оцінюються – 25 балів.

Критерії оцінювання результатів навчання

Кількість балів	Критерії оцінювання навчальних досягнень студента
90 – 100	- здобувач демонструє всебічні, систематичні та глибокі знання з організації освітнього процесу та специфіки професійно-педагогічної діяльності; - дає правильні, повні, точні, ґрунтовні відповіді; - користується науковою термінологією; - розуміє взаємозв'язок основних понять дисципліни, їх значення для подальшої професійної діяльності; - вміє ефективно адаптувати отримані знання у власну професійну діяльність; - вивчає, аналізує та використовує основну та додаткову науково-методичну літературу, що рекомендована програмою при вирішенні практичних завдань; - проявляє творчий підхід у вирішенні практичних завдань.
82 - 89	- здобувач демонструє всебічні, систематичні знання з організації освітнього процесу та специфіки професійно-педагогічної діяльності, допускаючи несуттєві похибки; - дає правильні, повні, точні, ґрунтовні відповіді, проте допускає несуттєві помилки; - користується науковою термінологією; - розуміє взаємозв'язок основних понять дисципліни, їх значення для подальшої професійної діяльності; - вміє адаптувати отримані знання у власну професійну діяльність; - вивчає, аналізує та використовує основну та додаткову науково-методичну літературу, що рекомендована програмою при вирішенні практичних завдань; - проявляє творчий підхід у вирішенні практичних завдань.
74 - 81	- здобувач демонструє всебічні, систематичні знання з організації освітнього процесу та специфіки професійно-педагогічної діяльності на середньо-достатньому рівні; - дає правильні, ґрунтовні відповіді, допускаючи несуттєві помилки, в усних відповідях – неточності; - користується науковою термінологією; - частково розуміє взаємозв'язок основних понять дисципліни, їх значення для подальшої професійної діяльності; - вміє частково використовувати отримані знання на практиці; - вивчає, аналізує та частково використовує основну та додаткову науково-методичну літературу, що рекомендована програмою при вирішенні практичних завдань; - не проявляє творчий підхід у вирішенні практичних завдань.
64 - 73	- здобувач демонструє систематичні знання з організації освітнього процесу та специфіки професійно-педагогічної діяльності; - дає відповіді на поставлені питання, проте допускає суттєві помилки, що здатен виправити самостійно;

	- не використовує наукову термінологію; - не розуміє взаємозв'язок основних понять дисципліни, їх значення для подальшої професійної діяльності; - має середній рівень умінь адаптувати отримані знання, проте використовує їх у практичній діяльності; - частково вивчає основну та додаткову науково-методичну літературу, що рекомендована програмою не використовуючи її при вирішенні практичних завдань; - не проявляє творчий підхід у вирішенні практичних завдань.
60 - 63	- здобувач демонструє знання з організації освітнього процесу та специфіки професійно-педагогічної діяльності на нижче-середньому рівні; - дає відповіді на поставлені питання, проте допускає суттєві помилки, що не може виправити без допомоги викладача; - не використовує наукову термінологію; - не розуміє взаємозв'язок основних понять дисципліни, їх значення для подальшої професійної діяльності; - має низький рівень умінь адаптувати отримані знання та не використовує їх на практиці; - не вивчає та не використовує основну та додаткову науково-методичну літературу, що рекомендована програмою при вирішенні практичних завдань; - не проявляє творчий підхід у вирішенні практичних завдань.
35-59	- здобувач демонструє знання з організації освітнього процесу та специфіки професійно-педагогічної діяльності на низькому рівні; - не виконав більшу половину завдань; - ключові питання розкриває неповно; - не використовує наукову термінологію; - не розуміє взаємозв'язок основних понять дисципліни, їх значення для подальшої професійної діяльності; - не може користуватися отриманими знаннями на практиці; - не вивчає та не використовує основну та додаткову науково-методичну літературу, що рекомендована програмою при вирішенні практичних завдань; - не проявляє творчий підхід у вирішенні практичних завдань.
1 - 34	- здобувач не має знань зі значної частини теоретичного матеріалу дисципліни; - відсутні практичні уміння і навички, що є підставою для повторного вивчення дисципліни.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
		для екзамену, заліку, курсового проекту (роботи), практики
90 – 100	A	відмінно
82 - 89	B	добре
74 - 81	C	
64 - 73	D	задовільно
60 - 63	E	

35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання
1 - 34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ДО ВИКОНАННЯ ПРАКТИЧНИХ РОБІТ

Змістове наповнення практичних робіт. Кожна практична робота складається з двох частин (теоретичної й практичної) та рекомендованої літератури. Теоретична частина визначає переділ семінарських питань, що мають бути рівномірно розділені між членами групи здобувачів, що мають підготувати розгорнуту відповідь на одне із пропонованих питань. Практична частина містить переділ завдань, вирішення яких має бути подано у письмовому вигляді кожним здобувачем. Рекомендована література надає перелік джерел, що допоможуть виконати практичну, проте цей перелік може бути розширений на розсуд здобувача.

Щоб успішно та якісно підготуватися до практичних занять здобувачам необхідно: ретельно вивчити теоретичні матеріали та рекомендовано літературу визначену для кожної теми; ознайомитися із сучасними науковими українськими та європейськими публікаціями, що стосуються теми практичної роботи. При вирішенні практичних завдань дотримуватись методичних рекомендацій, що наведені у кожній практичній роботі, формулювати власні думки, аргументувати їх та посилалися на сучасні наукові публікації, що підтримують ваші думки та аргументи. Використовувати додаткові матеріали, такі як таблиці, схеми, графіки, для наочного представлення результатів вашої роботи.

Для збільшення кількості отриманих балів здобувачі можуть створити презентації до питань теоретичної частини практичної роботи, що має бути чітко структурованою, змістовною та естетично оформленою.

Оформлення практичних робіт. Здобувачі курсу мають дотримуватися вимог щодо технічного оформлення: використовувати Microsoft Word, шрифт 14, інтервал 1,5, абзацний відступ 1,25, всі поля 2см; кожне питання має починатися з нового розділу та вимог щодо доєднання їх до дистанційної платформи Moodle. Також допускається письмове виконання практичних у робочому зошиті з подальшим фотографуванням та долученням до дистанційної платформи Moodle. Список використаних джерел необхідно подавати у кінці кожної практичної роботи, вказуючи сучасні наукові українські та європейські публікації, що були використані безпосередньо для виконання практичної.

Оцінювання робіт відбуватиметься відповідно до визначених в силабусі критеріїв, а також з урахуванням точності та повноти виконання завдань, використанням власних думок та аргументі, що підкріпленні посиланнями на сучасні наукові публікації. За розробку презентації до теоретичних питань можуть бути надані додаткові бали.

Відповідно до розробленого Силабусу освітнього компоненту «Вступ до спеціальності» надамо загальний опис практичних робіт для кожного модуля.

Змістовний модуль 1. *Організація навчання у закладі вищої педагогічної освіти.*

Тема 1. «Зміст і організація навчального процесу в закладі вищої педагогічної освіти» передбачає необхідність дослідити зміст освітнього процесу в закладі вищої педагогічної освіти; ознайомитися зі структурою та складовими елементами освітнього процесу; розглянути методи та форми навчання, що застосовуються у вищій педагогічній освіті.

Вивчаючи тему 2. «Самостійна робота студентів у системі підготовки до педагогічної діяльності» здобувач поглиблює свої знання щодо ролі самостійної роботи студентів у підготовці до педагогічної діяльності; методів та прийомів самостійної роботи, що сприяють розвитку професійних компетенцій; організації та планування самостійної роботи.

Тема 3. «Система освіти в Україні» обумовлює необхідність ознайомитися з основними принципами та пріоритетними напрямками розвитку системи освіти в Україні; розглянути структуру системи освіти в Україні та ролі різних ланок освіти; проаналізувати основні законодавчі акти, що регулюють освітній процес в Україні.

Змістовний модуль 2. *Професійно-педагогічна діяльність вчителя початкових класів.*

Тема 1. «Особливості педагогічної діяльності вчителя» передбачає розгляд основних аспектів професійної діяльності вчителя початкових класів; надає загальну інформацію щодо планування та організації освітнього процесу, а також методів та прийомів, що сприяють ефективній взаємодії з учнями.

Тема 2. «Вимоги до особистості сучасного вчителя початкових класів» розглядає основні характеристики особистості сучасного вчителя. Розгляньте ключові компетенції, що мають бути сформовані у сучасного вчителя початкових класів, надає рекомендації щодо саморозвитку та професійного зростання вчителя.

Тема 3. «Структурні елементи та специфіка роботи вчителя початкових класів в умовах нової української школи» передбачає ознайомлення зі змінами, що відбулися в українській школі у контексті сучасної реформи, а саме структурними елементами та особливостями організації освітнього процесу в початкових класах. Характеризує методи та підходи, що допомагають реалізувати концепцію нової, загальними рекомендаціями щодо розвитку партнерського спілкування з учнями та батьками.

Розглянемо кожен з практичними окремо

Тема. Система вищої педагогічної освіти в Україні

Теоретичні питання

1. Визначення складових освітньої системи в Україні.
2. Ступеневість і неперервність здобуття педагогічної освіти.
3. Характеристика освітньо-кваліфікаційних рівнів.
4. Проблема одержання подвійної спеціальності у педагогічному закладі вищої освіти (ЗВО).
5. У чому полягає роль освіти в розвитку суспільства?
6. Розкрийте суть принципів, на яких будується освіта в нашій країні. Назвіть пріоритетні напрями розвитку системи освіти в Україні.
7. Охарактеризуйте основні ланки системи освіти України.
8. У чому полягає відмінність між здобутою спеціальністю і спеціалізацією?

Практичні завдання (відповіді мають бути надані у письмовому вигляді):

1. Проаналізуйте зміст закону України «Про вищу освіту» і занотуйте статті, що стосуються прав і обов'язків здобувачів вищої освіти.
2. Розпочніть укладання міні-словника, у який занотовуйте визначення і тлумачення понять професійної термінології.
3. Ознайомтесь зі змістом концепції педагогічної освіти та складіть перелік питань, що викликали у вас зацікавлення чи труднощі у розумінні.
4. Послуговуючись довідковою літературою, дайте визначення понять «система освіти України», «базові знання», «професійні знання» та поміркуйте про їх значення у життєдіяльності людини.
5. В мережі Інтернет знайдіть сайт ЗВО, Інституту та кафедри, де Ви навчаєтесь та визначить, які сторінки сайту адресовані студентам.

Рекомендована література

1. Закон України «Про вищу освіту» [Електронний ресурс]: Режим доступу: www.osvita.org.ua/pravo/law_05/
2. Закон України «Про освіту» [Електронний ресурс]: Режим доступу: zakon.rada.gov.ua/go/1060-12
3. Концептуальні засади розвитку педагогічної освіти України та її інтеграції в європейський освітній простір [Електронний ресурс]: Режим доступу: http://osvita.ua/legislation/Vishya_osvita/3145/
4. Мешко Г.М. Вступ до педагогічної професії : навч. посіб. К.: Академвидав, 2010. 197 с.
5. Система педагогічної освіти та педагогічні інновації : Результати аналіт. дослідж. / Підгот.: Олійник В. та ін; За заг. ред. П. Згаги. Полтава; К.: [ПОІППО], 2003. 102 с.

6. Яковець Н.І., Аніщенко О.В. та ін. Вступ до спеціальності: навчально-методичний посібник для студентів педагогічних закладів освіти. Ніжин. 2003. 214 с.

Орієнтири для виконання Практичної роботи №1

1. Складові освітньої системи в Україні включають: початкову освіту (перший етап загальної освіти, що охоплює 1-4 класи); базову середню освіту (другий етап загальної освіти, що охоплює 5-9 класи); повну середню освіту (третій етап загальної освіти, що охоплює 10-11 класи); вищу освіту (освіту після повної середньої освіти, яка може бути здобута вищими навчальними закладами); післядипломну освіту (освіту, що надається після закінчення вищої освіти для поглибленого вивчення певної галузі або спеціалізації); додаткову професійну освіту (освіту, що надається після здобуття вищої освіти або післядипломної освіти для підвищення кваліфікації або отримання нових професійних навичок).

2. Ступеневість і неперервність здобуття педагогічної освіти означає, що процес навчання і підготовки педагогічних кадрів відбувається на різних рівнях і передбачає поступове переходження від одного рівня освіти до іншого без переривань. Наприклад, педагогічна освіта може розпочинатися з отримання початкової освіти, продовжуватися на базовому рівні, далі на повній середній освіті, після чого може бути здобута вища освіта в педагогічному ЗВО.

3. Освітньо-кваліфікаційні рівні визначаються відповідно до Болонського процесу і включають: рівень «Молодший спеціаліст» (кваліфікація, яка здобувається після повної середньої освіти в професійно-технічних навчальних закладах); рівень «Бакалавр» (перший рівень вищої освіти, який здобувається після повної середньої освіти вищими навчальними закладами); рівень «Магістр» (другий рівень вищої освіти, який може бути здобутий після отримання бакалаврської кваліфікації); рівень «Доктор філософії» (найвищий рівень вищої освіти, який здобувається в результаті успішного захисту дисертації).

4. Проблема отримання подвійної спеціальності у педагогічному ЗВО полягає в тому, що студент має бажання одночасно отримати дві різні спеціальності в межах одного навчального закладу. Це можливо, але вимагає додаткового навантаження і зусиль з боку студента, оскільки він повинен успішно виконувати вимоги обох спеціальностей і виконувати необхідну програму навчання для обох напрямків.

5. Освіта відіграє важливу роль у розвитку суспільства. Вона сприяє передачі знань, формуванню навичок і цінностей, розвитку критичного мислення, підготовці кваліфікованих працівників та громадян. Освіта допомагає вирішувати суспільні проблеми, забезпечує соціальну мобільність, сприяє економічному розвитку і культурному збагаченню суспільства.

6. Принципи, на яких будується освіта в Україні, включають:

- доступність освіти для всіх громадян без дискримінації;
- якість освіти, яка забезпечує високий рівень знань і навичок;
- демократичність освітнього процесу, що передбачає участь студентів і педагогічних працівників у прийнятті рішень;
- гуманістичний підхід до освіти, спрямований на розвиток особистості та задоволення її потреб;
- інноваційність, що передбачає впровадження новітніх підходів, технологій та методик навчання.

7. Пріоритетні напрями розвитку системи освіти в Україні включають:

- розвиток STEM-освіти (наука, технології, інженерія, математика) та інформаційних технологій;
- упровадження компетентнісного підходу до навчання;
- розвиток професійної освіти та підвищення кваліфікації педагогічних працівників;
- розвиток міжнародної співпраці та інтеграції в європейський освітній простір;
- підвищення якості вищої освіти із застосуванням сучасних методів навчання та оцінювання.

8. Основні ланки системи освіти в Україні включають:

- Початкову освіту (1-4 класи);
- Базову середню освіту (5-9 класи);
- Повну середню освіту (10-11 класи);
- Вищу освіту (бакалаврат, магістратура, докторантура);
- Післядипломну освіту (аспірантура, докторантура, післядипломні курси);
- Додаткову професійну освіту (курси, тренінги, семінари).

Здобута спеціальність вказує на конкретну галузь знань або професійну діяльність, яку особа вивчала та отримала кваліфікацію в певній сфері. Спеціалізація ж відноситься до глибшого вивчення конкретного напрямку або підгалузі спеціальності. Здобувши спеціальність, особа оволодіває загальними знаннями і навичками в даній галузі, тоді як спеціалізація дозволяє розвинути більш глибокі знання і навички у певній області або підгалузі спеціальності.

Інструкція до виконання практичних завдань

Ця інструкція допоможе організувати роботу над практичними завданнями та забезпечить систематичний підхід до їх виконання. Зверніть увагу на деталі, ретельно прочитуйте поставлені завдання та виконуйте їх у письмовому вигляді.

1. Проаналізуйте зміст закону України «Про вищу освіту» і занотуйте статті, що стосуються прав і обов'язків здобувачів вищої освіти.

Прочитайте повний текст закону України «Про вищу освіту».

Виділіть статті, що стосуються прав і обов'язків здобувачів вищої освіти.

Занотуйте ці статті і виконайте короткий опис прав та обов'язків здобувачів вищої освіти, зазначених у цих статтях.

2. Укладання міні-словника професійної термінології:

Створіть таблицю або документ, в якому будете заносити визначення і тлумачення понять професійної термінології.

За допомогою підручників, навчальних матеріалів та довідкових джерел знайдіть визначення та тлумачення понять, які використовуються в освітній галузі.

Занесіть ці визначення та тлумачення в міні-словник.

3. Ознайомлення з концепцією педагогічної освіти:

Прочитайте концепцію педагогічної освіти, яка може бути надана у підручнику, на сайті Міністерства освіти чи в інших джерелах.

Складіть перелік питань, що виникли у вас під час ознайомлення з концепцією педагогічної освіти.

Визначте питання, які викликали у вас зацікавлення або труднощі у розумінні.

4. Визначення понять «система освіти України», «базові знання», «професійні знання»:

За допомогою довідкової літератури, підручників або інтернет-джерел знайдіть визначення цих понять.

Запишіть визначення кожного поняття.

Поміркуйте про значення цих понять у життєдіяльності людини, особливо з фахової та освітньої точок зору.

5. Пошук інформації на сайті ЗВО, Інституту та кафедри:

Відкрийте веб-переглядач та знайдіть офіційний сайт вашого закладу вищої освіти (СумДПУ імені А.С. Макаренка - <https://sspu.edu.ua/>).

Ознайомтесь зі структурою сайту та перегляньте доступні розділи.

Визначте сторінки, які адресовані студентам, наприклад, розділ «Студентам», «Навчання» або інші подібні.

Занотуйте назви цих сторінок та короткий опис їх змісту.

Тема. Організація освітнього процесу у ЗВО

Теоретичні питання

1. Специфіка діяльності студента на лекційних і семінарських заняттях. Чому лекція перестала бути єдиним джерелом навчальної інформації?

2. Призначення лабораторних занять у педагогічному ЗВО. Яка різниця між семінарським і лабораторним заняттям? Чому деякі лабораторні заняття доцільно проводити поза межами аудиторії?

3. Тренінг як особлива форма навчальної діяльності. Чому тренінг набуває популярності у системі професійної підготовки?

4. У чому полягає специфіка консультації як різновиду організації навчальної діяльності?

5. Значення педагогічної практики в опануванні майбутньою професією.

6. Різновиди контролю навчальної діяльності студентів.

Практичні завдання (відповіді мають бути надані у письмовому вигляді):

1. Послугуючись мережею Інтернет, віднайдіть визначення понять "освітня програма", «навчальний план» та «навчальна програма», з'ясуйте їх значення для навчального процесу у ЗВО. Завантажте освітню програму Вашої спеціальності.

2. Які існують різновиди лекцій?

3. Поміркуйте над доцільністю проведення семінарів у формі дискусії.

4. Підготуйте твір-мініатюру на тему: «Навчання без оцінок: за і проти», порівняйте свої аргументи з аргументами однокурсників.

Рекомендована література

1. Мазоха Д. С. На шляху до педагогічної професії (Вступ до спеціальності) : навч. посіб. К. : Центр навчальної літератури, 2005. 168 с.

2. Положення про організацію навчального процесу підготовки фахівців за кредитно-модульною системою / Розроб.: Прокопенко І.Ф., Євдокимов В.І., Губа А.В., Гончаров О.І., Стаканкова Т.П., Харченко Л.П. Харків : ХНУРЕ, 2004. 28с.

3. Положення про проведення практики студентів вищих навчальних закладів України: Проект *Інформаційний вісник «Вища освіта»*. 2004, №13. С. 28-36.

4. Фіцула М.М. Вступ до педагогічної професії: навч. посіб. [для студ. вищ. пед. закл.] 2-ге вид., випр., доп. Тернопіль : Навчальна книга-Богдан, 2003. 136 с.

Орієнтири для виконання Практичної роботи №2

1. Специфіка діяльності студента на лекційних і семінарських заняттях:

На лекціях студент слухає виклад матеріалу викладачем і робить записи. На семінарах студенти більше активно залучаються до процесу, обговорюють і узагальнюють знання, виконують практичні завдання та взаємодіють з викладачем і студентами.

Лекція перестала бути єдиним джерелом навчальної інформації через розвиток технологій, доступ до Інтернету та потребу активного залучення студентів до освітнього процесу тощо.

2. Призначення лабораторних занять у педагогічному ЗВО:

Лабораторні заняття дозволяють студентам отримати практичні навички та дослідницький досвід у вибраній області.

Різниця між семінарським і лабораторним заняттям полягає в тому, що лабораторне заняття більш спрямоване на практичну діяльність, експерименти та аналіз результатів. Деякі лабораторні заняття можуть проводитись поза аудиторією для забезпечення доступу до спеціалізованого обладнання, реальних умов або польових досліджень.

3. Тренінг як особлива форма навчальної діяльності:

Тренінг набуває популярності у системі професійної підготовки, оскільки активно залучає студентів до практичної діяльності, взаємодії та саморозвитку. Ця форма навчання сприяє розвитку міжособистісних навичок, комунікації, лідерства та роботи в групі, які є важливими для майбутньої професійної діяльності студента.

4. Специфіка консультації як різновиду організації навчальної діяльності:

Консультація - це індивідуальна або групова зустріч студента з викладачем для отримання пояснень, уточнень, вирішення труднощів та підтримки у процесі навчання.

Консультація дозволяє студентам отримати додаткову допомогу, пояснення складних питань і вирішити проблеми, що виникають під час навчання.

5. Значення педагогічної практики в опануванні майбутньою професією:

Педагогічна практика дає студентам можливість застосувати теоретичні знання у практичних ситуаціях реальної професійної діяльності.

Вона сприяє розвитку професійних навичок, комунікаційних здібностей, лідерства та сприйняття викликів, що виникають у роботі педагога.

6. Різновиди контролю навчальної діяльності студентів:

Різновиди контролю включають письмові екзамени, тести, контрольні роботи, практичні завдання, курсові роботи, захист проектів та інші форми оцінювання.

Контроль дозволяє викладачам оцінити засвоєння матеріалу студентами, їх розуміння та вміння застосовувати його у практиці.

Інструкція до виконання практичних завдань

1. Визначення понять «освітня програма», «навчальний план» та «навчальна програма»:

За допомогою пошукової системи в Інтернеті, знайдіть визначення цих понять. Освітня програма - це документ, що визначає мету, зміст і структуру навчання в певній спеціальності або курсі. Навчальний план - це документ, що встановлює послідовність і обсяг навчальних дисциплін, які студент повинен вивчити для отримання певного кваліфікаційного рівня. Навчальна програма - це документ, що конкретизує зміст і вимоги до певної навчальної дисципліни.

З'ясуйте значення цих понять для навчального процесу у ЗВО. Освітня програма визначає загальну структуру навчання, включаючи основні знання, навички та компетенції, які студент повинен засвоїти. Навчальний план встановлює конкретний набір дисциплін і послідовність їх вивчення, щоб забезпечити системну підготовку студента. Навчальна програма визначає зміст, цілі, методи і оцінювання певної навчальної дисципліни.

Завантажте освітню програму вашої спеціальності, яка доступна на сайті вашого ЗВО. Дослідіть її зміст, структуру, навчальні цілі, вимоги і перелік дисциплін.

2. Різновиди лекцій:

Дослідіть різні види лекцій, такі як експозиторна (інформаційна), демонстративна, дискусійна, проблемно-орієнтована тощо.

Зробіть огляд особливостей кожного виду лекцій і визначте їх основну мету, формат та методи викладання.

3. Доцільність проведення семінарів у формі дискусії:

Поміркуйте про переваги та недоліки проведення семінарів у формі дискусії.

Розгляньте педагогічні цілі, які можуть бути досягнуті за допомогою дискусійних форм семінарських занять.

Обговоріть, як дискусія може сприяти розвитку аналітичних, критичних мислення та комунікативних навичок студентів.

4. Підготовка твору-мініатюри на тему «Навчання без оцінок: за і проти»:

Доберіть інформацію про переваги та недоліки системи навчання без оцінок.

Сформулюйте власні аргументи щодо переваг і недоліків цієї системи навчання.

Порівняйте свої аргументи з аргументами однокурсників, проведіть обговорення та обмініться думками щодо теми.

Складіть твір-мініатюру, в якому викладіть свою позицію та аргументи, підтримані обговоренням з колегами.

Тема: Самостійна робота студентів у системі підготовки до педагогічної діяльності.

Теоретичні питання

1. Самопізнання як етап самовиховання, його складові (самоспостереження, самоаналіз, самооцінка).
2. Прийоми самовиховання (самопереконавання, самонавіювання, самонаказ, самозаохочення, самоосуд).
3. Як чином саморозвиток та самовиховання впливають на формування особистості? Чи є, із вашого погляду, самовиховання складником «soft skills», Чому?
4. Складання програми самовиховання майбутнього вчителя.
5. Характеристика основних різновидів самостійної роботи студентів.
6. Правила і особливості роботи з літературними джерелами.
7. Якими вміннями має володіти студент задля успішного виконання самостійної роботи?

Практичні завдання (відповіді мають бути надані у письмовому вигляді):

1. Визначте зміст понять: «самопізнання», «самооцінка», «самовиховання», «самоосвіта».
2. Складіть 7 правил самовиховання, самоосвіти майбутнього вчителя.
3. Складіть словник термінів (на тему педагогічної професії).
4. Складіть перелік сайтів (10-15) адресованих вчителям початкових класів та вихователям дитячих садків.
5. Вивчить перелік періодичних видань педагогічної тематики, що знаходяться у бібліотеці Вашого (факультету, інституту), та складіть анотацію на видання присвячені питанням дошкільної і початкової освіти.
6. З'ясуйте, у чому полягає різниця між каталогом і картотекою?
7. Складіть 10 правил якісного конспекту.
8. Послугуючись правилами конспектування, підготуйте конспекти 2-3 наукових статей з періодичних педагогічних видань.
9. Укладіть перелік рекомендацій щодо ефективного пошуку потрібної літератури у бібліотеці.
10. Послугуючись Інтернет-мережею, відшукайте нові правила оформлення бібліографічного опису літератури (стандарт «Бібліографічний запис. Бібліографічний опис»), спробуйте оформити 7-10 джерел.

Рекомендована література:

1. Фіцула М.М. Вступ до педагогічної професії. Навчальний посібник для студентів вищих педагогічних закладів освіти. Тернопіль. : Навчальна книга «Богдан». 2003. 135 с.
2. Коновальчук М.В., Носко Ю.М. Програма та методичне забезпечення курсу «Вступ до спеціальності» для студентів спеціальності

«Початкове навчання». Чернігів: Чернігівський нац. пед. університет імені Т.Г. Шевченка, 2011. 132 с.

3. Методика навчання і наукових досліджень у вищій школі: навч. посіб. для студ., магістрів, аспірантів і викладачів вищих навч. закл. / С.У. Гончаренко (ред.), П.М. Олійник (ред.). К.: Вища школа, 2003. 323с.

4. Онуфрієнко Г.С. Науковий стиль української мови: Навчальний посібник з алгоритмичними приписами. 2-ге вид. перероб. та доп. К.: Центр учбової літератури, 2009. 392 с.

5. Практикум з педагогіки: Навчальний посібник: Видання 2-ге, доповнене і перероблене /за заг. ред. О.А. Дубасенюк, А.В. Іванченка. Житомир: Житомир. держ. пед. ун-т, 2002. 482 с.

Орієнтири для виконання Практичної роботи №3-4

1. Самопізнання як етап самовиховання, його складові:

Самопізнання є процесом, в якому особа досліджує, розуміє та оцінює себе. Воно включає такі складові: самоспостереження: уважне спостереження за своїми діями, емоціями, думками, реакціями та взаємодією з оточуючим світом; самоаналіз: аналізування та рефлексія своїх дій, якостей, навичок, слабкостей та потреб для здобуття глибшого розуміння себе; самооцінка: об'єктивна оцінка своїх досягнень, здібностей, прогресу та потреби у вдосконаленні.

2. Прийоми самовиховання:

Самопереконавання: формування позитивних установок, внутрішньої мотивації та віри у власні здібності.

Самонавіювання: визначення мети, розробка плану дій та самоконтроль у його виконанні.

Самонаказ: установлення дисципліни, правил та обов'язків для саморегуляції.

Самозаохочення: створення сприятливого середовища, використання похвали, нагород та інших стимулів для мотивації власних зусиль.

Самоосуд: критичний аналіз своїх помилок, недоліків та негативних аспектів, спрямований на їх виправлення та розвиток.

3. Вплив саморозвитку та самовиховання на формування особистості:

Саморозвиток та самовиховання сприяють розширенню знань, набуттю навичок, розвитку особистісних якостей та формуванню цінностей.

Самовиховання впливає на розвиток самодисципліни, внутрішньої мотивації, саморегуляції та самостійності.

Вважаю, що самовиховання є складником "soft skills" (м'яких навичок), оскільки воно сприяє розвитку таких якостей, як самокерованість, адаптивність, критичне мислення, комунікаційні навички

та самоуправління, які є важливими в сучасному професійному середовищі.

4. Складання програми самовиховання майбутнього вчителя:

Розгляньте професійні цілі та потреби майбутнього вчителя.

Визначте основні напрямки саморозвитку, які сприятимуть досягненню професійних цілей.

Складіть план дій з конкретними завданнями, включаючи часові рамки та орієнтовані результати.

Врахуйте ресурси, доступні для самовиховання (література, курси, тренінги, онлайн-ресурси тощо).

Періодично оцінюйте свій прогрес та вносьте корективи до програми, якщо потрібно.

5. Характеристика основних різновидів самостійної роботи студентів. Самостійна робота може бути виконана в таких формах: виконання індивідуальних завдань, досліджень або проектів; самостійне вивчення та осмислення навчального матеріалу; підготовка до лекцій, семінарів або інших занять; виконання домашніх завдань та практичних робіт; самопідготовка до контрольних робіт або іспитів.

6. Правила і особливості роботи з літературними джерелами:

Оцініть достовірність, авторитетність та актуальність джерел.

Використовуйте різноманітні джерела: книги, наукові статті, журнали, електронні ресурси.

Правильно цитуйте та використовуйте власні слова для передачі інформації з джерел.

Виконуйте аналіз та критичну оцінку інформації з літературних джерел.

7. Вміння, якими має володіти студент задля успішного виконання самостійної роботи: спроможність планувати та організовувати свій час; навички самомотивації та самодисципліни; уміння самостійно вивчати та засвоювати новий матеріал; аналітичні навички для оцінки та обробки інформації; уміння працювати з різноманітними джерелами та здатність критично мислити; комунікаційні навички для спілкування з викладачами та однокурсниками; уміння ставити конкретні цілі та планувати їх досягнення.

Інструкція до виконання практичних завдань

1. Визначте зміст понять: «самопізнання», «самооцінка», «самовиховання», «самоосвіта»:

Проаналізуйте літературні джерела, включаючи підручники, енциклопедії, статті або наукові дослідження, щоб зрозуміти значення цих понять для саморозвитку та особистісного зростання.

Зробіть конспект кожного поняття, вказуючи його визначення, основні складові та значення для освіти та професійного розвитку.

2. Складіть 7 правил самовиховання, самоосвіти майбутнього вчителя:

Розгляньте ключові аспекти самовиховання та самоосвіти, що є важливими для майбутніх вчителів.

Складіть конкретні правила, які сприятимуть розвитку власної особистості та підвищенню професійної кваліфікації.

Наприклад: визначте час для самовдосконалення, поставте цілі та завдання, розвивайте навички самоаналізу, використовуйте різні джерела самоосвіти (книги, курси, вебінари тощо), спілкуйтеся з колегами та експертами тощо.

3. Складіть словник термінів (на тему педагогічної професії):

Проаналізуйте основні поняття та терміни, що використовуються в педагогічній сфері.

Доберіть визначення та пояснення цих термінів з довідкових джерел, підручників або спеціалізованих журналів.

Упорядкуйте словник за алфавітом, додайте приклади використання кожного терміну.

4. Складіть перелік сайтів (10-15) адресованих вчителям початкових класів та вихователям дитячих садків:

Проведіть пошук в Інтернеті, звернувшись до рекомендаційних джерел або фахових організацій.

Оберіть сайти, які надають корисну та актуальну інформацію для вчителів початкових класів та вихователів дитячих садків.

Перелік сайтів повинен включати різноманітні теми, такі як методики навчання, виховання, розробки уроків, матеріали для розвитку дітей тощо.

5. Вивчіть перелік періодичних видань педагогічної тематики, що знаходяться у бібліотеці Вашого (факультету, інституту), та складіть анотацію на видання присвячені питанням дошкільної і початкової освіти:

Зверніться до бібліотекаря або використовуйте онлайн-каталог, щоб знайти періодичні видання, які відповідають тематиці.

Проаналізуйте кожне видання та складіть коротку анотацію, в якій вказано заголовок, автор, основні теми, методики та результати досліджень.

6. З'ясуйте, у чому полягає різниця між каталогом і картотекою:

Вивчіть визначення термінів "каталог" і "картотека" з літературних джерел або електронних ресурсів.

Опишіть основні відмінності між ними, зосередившись на їх призначенні, структурі та способах організації інформації.

7. Складіть 10 правил якісного конспекту:

Проаналізуйте особливості конспектування та його значення для навчання та самостійної роботи.

Складіть перелік правил, які допоможуть студентам ефективно конспектувати, включаючи вибір головних моментів, структурування інформації, використання ключових слів тощо.

8. Послугуючись правилами конспектування, підготуйте конспекти 2-3 наукових статей з періодичних педагогічних видань:

Виберіть статті з періодичних видань, що стосуються педагогічних тем.

Використовуючи правила конспектування, зробіть конспекти кожної статті, зосереджуючись на ключових ідеях, методах дослідження та основних результатів.

9. Укладіть перелік рекомендацій щодо ефективного пошуку потрібної літератури у бібліотеці:

Розгляньте методи пошуку літератури у бібліотеці, включаючи каталоги, електронні бази даних та інші ресурси.

Складіть практичний перелік порад та рекомендацій, як швидко та ефективно знаходити необхідну літературу, використовуючи різні джерела та стратегії пошуку.

10. Послугуючись Інтернет-мережею, відшукайте нові правила оформлення бібліографічного опису літератури (стандарт «Бібліографічний запис. Бібліографічний опис»), спробуйте оформити 7-10 джерел:

Проведіть пошук за актуальними стандартами оформлення бібліографічних записів.

Знайдіть інформацію про нові правила та формати бібліографічних описів.

Використовуючи ці правила, оформіть бібліографічні описи 7-10 джерел, включаючи книги, статті, веб-ресурси та інші джерела.

Тема: Структурні елементи та специфіка роботи вчителя початкових класів в умовах НУШ.

Теоретичні питання

1. Специфіка діяльності вчителя початкових класів.
2. Мета, зміст, структура педагогічної діяльності в умовах нової української школи.
3. Принципи Державного стандарту НУШ.
4. Педагогіка партнерства.

Практичні завдання (відповіді мають бути надані у письмовому вигляді):

1. Складіть коротку характеристику НУШ, відображаючи її переваги та основні ключові аспекти.
2. Складіть таблицю «НУШ», її мета, завдання, принципи, 10 компетентностей, цикли початкової ланки.
3. Опишіть принципи педагогіки партнерства.

Рекомендована література:

1. Нова українська школа: порадник для вчителя / під заг.ред.Бібік Н.М. К.: ТОВ «Видавничий дім «Плеяди», 2017. 206 с.

2. Концепція початкової освіти. Проект *Початкова школа*. 2016. № 1., С. 1–4.

3.Нова українська школа - <https://nus.org.ua/>

Орієнтири для виконання Практичної роботи №5

1. Специфіка діяльності вчителя початкових класів:

Учителі початкових класів працюють зі здобувачами освіти у віці від 6 до 11 років і мають особливу відповідальність у формуванні основних навчальних навичок і вмінь учнів. Вони створюють сприятливу та безпечну навчальну атмосферу, сприяють розвитку самостійності, мотивації до навчання та позитивного ставлення до школи.

Учителі початкових класів використовують інтерактивні методи навчання, групову та індивідуальну роботу, різноманітні вправи та ігри для активізації учнів і розвитку їхніх творчих здібностей.

2. Мета, зміст, структура педагогічної діяльності в умовах нової української школи:

Метою педагогічної діяльності в новій українській школі є формування громадянської, моральної, творчої та інтелектуальної особистості учня, здатної до самореалізації та продуктивного життєвого вдосконалення.

Зміст педагогічної діяльності орієнтується на розвиток ключових компетентностей, враховує потреби сучасного суспільства і підготовку учнів до реального життя в інформаційному суспільстві.

Структура педагогічної діяльності включає планування, організацію та проведення уроків, роботу з учнівським колективом, співпрацю з батьками та іншими педагогами.

3. Принципи Державного стандарту Нової української школи (Державного стандарту НУШ):

Принципи Державного стандарту НУШ включають гуманістичність, громадянськість, компетентнісний підхід, системність, диференційований підхід, пріоритет розвитку особистості, цілісність та послідовність навчання та інші.

Ці принципи спрямовані на формування учня як активного суб'єкта навчально-виховного процесу, розвиток його творчих здібностей, комунікативної та інформаційної компетентностей.

4. Педагогіка партнерства ґрунтується на взаємодії та співпраці між учителем, учнями, батьками та іншими учасниками освітнього процесу.

Основні принципи педагогіки партнерства включають взаємовідповідальність, довіру, взаємопідтримку та взаємодопомогу учасників освітнього процесу.

Педагогіка партнерства сприяє розвитку демократичних цінностей, взаєморозумінню та спільній відповідальності за якісну освіту.

Ключові позиції до виконання практичних завдань

1. Складіть коротку характеристику НУШ, відображаючи її переваги та основні ключові аспекти.

НУШ (Нова українська школа) - це концепція освітньої реформи, що спрямована на модернізацію освітнього процесу та підвищення якості освіти в Україні.

Переваги НУШ:

- Забезпечує інтегрований підхід до навчання, що сприяє зв'язку між різними предметами та формуванню системного мислення учнів.
- Розвиває ключові компетентності, необхідні для успішного функціонування у сучасному суспільстві, такі як критичне мислення, комунікативність, самоорганізація тощо.
- Полегшує перехід від одного рівня освіти до іншого, сприяючи послідовному розвитку учнів.
- Залучає батьків до активної участі в освітньому процесі та співпраці зі школою.

2. Складіть таблицю «НУШ», її мета, завдання, принципи, 10 компетентностей, цикли початкової ланки.

Елемент	Вміст
Мета	Модернізація навчального процесу, формування ключових компетентностей учнів, підвищення якості освіти.
Завдання	Впровадження нових підходів до навчання, розвиток особистості учня, забезпечення якісного і доступного навчання для всіх.
Принципи	Гуманізація, інтеграція, диференціація, компетентнісний підхід, науковість, активна діяльність, суб'єкт-суб'єктність, пріоритет розвитку особистості, варіативність, демократичність.
Компетентності	1. Мовленнєва компетентність; 2. Математична компетентність; 3. Інформаційно-комунікаційна компетентність; 4. Критичне мислення; 5. Соціальна та громадянська компетентність; 6. Культура здоров'я; 7. Екологічна компетентність; 8. Культурна компетентність; 9. Естетична компетентність; 10. Фізична компетентність.
Цикли початкової ланки	1. "Я у світі" (1-й клас); 2. "Я і Україна" (2-й клас); 3. "Я і довкілля" (3-й клас); 4. "Я та моя родина" (4-й клас).

3. Опишіть принципи педагогіки партнерства.

Педагогіка партнерства базується на взаємодії та співпраці між учителем, учнями, батьками та іншими учасниками навчально-виховного процесу.

Принципи педагогіки партнерства:

- Взаємовідповідальність: усі учасники проявляють

відповідальність і беруть активну участь у навчальному процесі.

- Довіра: будується взаємна довіра між учасниками, що сприяє спільній роботі та вирішенню проблем.
- Взаємопідтримка та взаємодопомога: учасники надають підтримку один одному, спільно працюють над досягненням спільних цілей.
- Рівноправність: всі учасники мають рівні можливості вносити свій внесок та брати участь у прийнятті рішень.

Тема. Вимоги до особистості сучасного вчителя

Теоретичні питання

1. Риси характеру сучасного вчителя. Характеристика педагогічної компетентності працівника початкової ланки освіти.
2. Стилi педагогічного спілкування.
3. Імідж сучасного педагога. Чим відрізняється імідж педагога від іміджу політика, лікаря, менеджера?
4. Особливості педагогічної діяльності – визначення позитивів і недоліків.
5. Педагогічна майстерність вчителя.
6. Чи був у Вас улюблений учитель? Які риси його особистості imponували вам найбільше?

Практичні завдання (відповіді мають бути надані у письмовому вигляді):

1. Послугуючись довідковою літературою, дайте визначення поняттям «професіограма» і «посадова інструкція». Спробуйте довідатись чи існує професіограма та посадова інструкція для вчителя початкових класів.
2. Випишіть вислови видатних педагогів про професію вчителя, прокоментуйте їх.
3. Випишіть народні прислів'я та приказки про сенс виховання та навчання дітей.
4. Напишіть твір - роздум «Чому я обрала/в професію вчителя».
5. Прочитайте книгу В.О. Сухомлинського «Серце віддаю дітям»; на основі прочитаного тексту, випишіть поради молодим вчителям.

Рекомендована література:

1. Сухомлинський В.О. Серце віддаю дітям. К.: Радянська школа, 1989.
2. Мешко Г.М. Вступ до педагогічної професії : навч. посіб. К.: Академвидав, 2010. 197 с.
3. Отич О.М. Мистецтво у змісті професійної підготовки майбутнього педагога професійного навчання. Полтава: ІнтерГрафіка, 2005. 200 с.

4. Профстандарт вчителя початкових класів, вчителя закладу загальної середньої освіти і вчителя з початкової освіти. URL: <https://mon.gov.ua/ua/news/zatverdzheno-profstandart-vchitelya-pochatkovih-klasiv-vchitelya-zakladu-zagalnoyi-serednoyi-osviti-i-vchitelya-z-pochatkovoyi-osviti> .

Орієнтири для виконання Практичної роботи №6

1. Риси характеру сучасного вчителя:

Гнучкість і адаптивність: вчителю потрібно вміти пристосовуватись до змін в освітній сфері і вимог сучасного суспільства.

Креативність і інноваційність: вчителю необхідно шукати нові підходи та методи навчання, застосовувати сучасні технології.

Емоційна інтелігентність: вчителю важливо розуміти емоції учнів, створювати сприятливу атмосферу в класі та встановлювати емоційний зв'язок з учнями.

Самовдосконалення: сучасний вчитель постійно працює над своїм професійним розвитком, вивчає нові педагогічні технології та підходи.

Комунікативні навички: вчителю потрібно вміти ефективно спілкуватись з учнями, батьками, колегами та іншими учасниками освітнього процесу.

Характеристика педагогічної компетентності працівника початкової ланки освіти:

- предметна компетентність: знання та розуміння навчальних предметів, уміння їх доступно пояснити та зацікавити учнів.

- методична компетентність: володіння різними методами та підходами до навчання, використання інтерактивних методів та технологій.

- соціальна компетентність: вміння створювати позитивну атмосферу в класі, спілкуватись з учнями та батьками, виявляти емпатію та розуміння.

- організаційна компетентність: здатність планувати та організовувати навчальний процес, керувати класом, виконувати адміністративні завдання.

2. Стилi педагогічного спілкування:

Авторитарний стиль: вчитель встановлює жорсткі правила і контролює процес навчання, при цьому високий рівень комунікації з учнями відсутній.

Демократичний стиль: вчитель включає учнів у прийняття рішень, прагне до співпраці та взаєморозуміння, створює атмосферу взаємного поваги.

Ліберальний стиль: вчитель дає велику свободу учням, мало контролює процес навчання, ставиться до учнів з недостатньою вимогливістю.

3. Імідж сучасного педагога: Імідж сучасного педагога відрізняється від іміджу політика, лікаря та менеджера у наступних аспектах:

- напрямок роботи: педагог займається освітою та навчанням, покликаний формувати майбутнє суспільство через виховання дітей.
- сфера впливу: педагог працює безпосередньо зі своїми учнями, впливає на їхні знання, навички, розвиток та формування цінностей.
- вимоги: педагог повинен мати високі етичні та професійні стандарти, бути відповідальним, творчим та вміти адаптуватись до змін в освіті.

4. Особливості педагогічної діяльності – визначення позитивів і недоліків: Позитиви педагогічної діяльності:

- можливість вплинути на розвиток і навчання учнів.
- співпраця зі своїми колегами та іншими учасниками освітнього процесу.
- творчий характер роботи, змога використовувати різні методи та підходи до навчання.
- вплив на формування цінностей та моральних установок учнів.

Недоліки педагогічної діяльності:

- велика відповідальність за результати своєї роботи.
- потреба у постійному самовдосконаленні та професійному розвитку.
- необхідність працювати з різними типами учнів, враховувати їхні індивідуальні потреби та особливості.

5. Педагогічна майстерність вчителя:

- володіння професійними знаннями та навичками.
- вміння створювати сприятливу та мотивуючу навчальну атмосферу.
- ефективне використання різноманітних методів та підходів до навчання.
- висока комунікативна компетентність та здатність до співпраці з учнями, батьками та колегами.
- гнучкість та адаптивність до змін у педагогічній практиці.

6. Чи був у Вас улюблений учитель? Які риси його особистості імпонували вам найбільше?

Напишіть короткий нарис або опис про свого улюбленого вчителя. Зазначте, які конкретні риси його особистості вам найбільше сподобалися і чому.

Інструкція до виконання практичних завдань

1. Довідкова література та визначення понять:

Використовуючи довідкову літературу (наприклад, педагогічні словники або методичні посібники), знайдіть визначення понять «професієграма» і «посадова інструкція».

Проаналізуйте існуючу професієграму і посадова інструкція для вчителів початкових класів. Запишіть отриману інформацію і надайте пояснення.

2. Вислови видатних педагогів про професію вчителя:

Знайдіть вислови видатних педагогів про професію вчителя (до прикладу, П. Блонського, К. Ушинського, М. Драгоманова, В. Сухомлинського тощо).

Випишіть ці вислови та надайте свій коментар або розкажіть, що вони означають для вас особисто.

3. Народні прислів'я та приказки про сенс виховання та навчання дітей:

Доберіть народні прислів'я та приказки, що стосуються виховання та навчання дітей.

Випишіть ці прислів'я та приказки та надайте свій коментар до кожного з них.

4. Напишіть твір-роздум на тему «Чому я обрала/в професію вчителя» або «Чому я вважаю професію вчителя важливою».

Виразіть свої думки, почуття та мотивацію щодо вибору професії вчителя. Використовуйте аргументи та приклади з особистого досвіду або спостережень.

5. Прочитайте книгу В.О. Сухомлинського «Серце віддаю дітям».

Випишіть поради молодим вчителям, які ви знайшли у прочитаному тексті.

Поясніть, чому ці поради є важливими для сучасних молодих вчителів і як вони можуть допомогти в педагогічній практиці.

Тема: Нова Українська Школа.

Теоретичні питання

1. Концепція НУШ. Формула нової школи.
2. Поняття "Компетентність", "ключові компетентності", 10 ключових компетентностей.
3. Стандарт НУШ.
4. Охарактеризуйте основні відмінності між радянською школою, українською школою та НУШ.

Практичні завдання (відповіді мають бути надані у письмовому вигляді):

1. Подивіться відео «Нова українська школа», Едера. «Нова українська школа 2018. Школа компетентностей 21 століття» (вступне слово).

2. Подивіться та законспекуйте відео «Державний стандарт початкової освіти. Основні принципи», Едера. (Роман Шиян).

3. Дайте відповіді на питання:

1) Як називається НУШ в контексті нового Закону України «Про освіту»?

2) Які уміння і навички будуть найбільш потрібні роботодавцям з 2020?

3) На відміну від знань своєї школи, компетентнісна має дати не лише знання, а й сучасні вміння та навички, а також ... (вставте слово) , які допоможуть формувати ставлення у різних ситуаціях.

4) Оберіть правильні підтвердження щодо впровадження реформи в освіті - Початкова ..., Базова ..., Старша школа... (варіанти відповіді: 2017, 2018, 2022) обґрунтуйте свою відповідь.

5) Обов'язкові результати навчання у Стандарті сформовано через: ... (сформулюйте відповідь)

6) Одним із найважливіших принципів Стандарту є -...(ваша відповідь).

Рекомендована література:

1. Нова українська школа: poradnik dla vchytelja / під заг.ред.Бібік Н.М. К.: ТОВ «Видавничий дім «Плеяди», 2017. 206 с.

2. Концепція початкової освіти. Проект Початкова школа. 2016. № 1., С. 1–4.

3.Нова українська школа - <https://nus.org.ua/>

4.Освітня платформа Edera/ URL: <https://www.ed-era.com/>

Орієнтири для виконання Практичної роботи №7

1. Концепція НУШ (Нова українська школа) - це сучасна педагогічна концепція, спрямована на реформування української системи освіти. Формула НУШ включає такі ключові складові:

- людина - зорієнтованість на розвиток особистості кожного учня, його індивідуальних здібностей і потреб.
- знання - акцент на формуванні глибокого розуміння матеріалу, розвитку критичного мислення та творчого потенціалу учнів.
- компетентність - формування учнівських компетентностей, необхідних для життя і роботи в сучасному суспільстві.
- суспільство - орієнтація на громадську активність, виховання громадянських якостей та відповідальності.

2. Поняття «Компетентність» та «ключові компетентності»:

Компетентність - це сукупність знань, навичок, умінь, цінностей і рис особистості, які дозволяють ефективно функціонувати у різних сферах життя.

Ключові компетентності - це група компетентностей, які є необхідними для успішного функціонування в сучасному світі. До них

відносяться, наприклад, мовна компетентність, математична компетентність, комп'ютерна компетентність, соціокультурна компетентність та інші.

3. Стандарт НУШ - це документ, що визначає вимоги до змісту, організації та результатів освіти в рамках Нової української школи. Він встановлює основні принципи, цілі, завдання та зміст навчання для початкової та основної школи. Стандарт НУШ спрямований на розвиток інтелектуальних, практичних, соціальних та культурних компетенцій учнів.

4. Основні відмінності між радянською школою, українською школою та НУШ:

Радянська школа: централізоване керівництво, ідеологічна спрямованість, акцент на навчанні з пам'яті, обмежений вибір предметів.

Українська школа: більше самостійності, акцент на розвитку критичного мислення, розширений вибір предметів, більший розгорнутий зміст.

НУШ: зорієнтованість на розвиток особистості, активна позиція учня, інтерактивні методи навчання, більший акцент на формування компетентностей, індивідуалізація навчання та використання сучасних технологій.

Інструкція до виконання практичних завдань

1. Подивіться відео «Нова українська школа», Едера. «Нова українська школа 2018. Школа компетентностей 21 століття» (вступне слово).

Знайдіть відео «Нова українська школа» Едера на платформі, де ви зазвичай переглядаєте відеоматеріали. Уважно перегляньте вступне слово відео, роблячи записи, якщо необхідно.

Розмірковують над змістом презентації та ідеями, що ви почули.

2. Подивіться та законспекуйте відео «Державний стандарт початкової освіти. Основні принципи», Едера. (Роман Шиян).

Знайдіть відео «Державний стандарт початкової освіти. Основні принципи» Едера на освітній платформі.

Уважно перегляньте відео, роблячи записи. Визначте основні принципи, що висвітлені в презентації.

3. Дайте відповіді на питання:

Для пошуку відповідей на перші три питання перегляньте зазначені відео та використовуйте власні нотатки.

Для четвертого питання обґрунтуйте свою відповідь, використовуючи додаткові джерела інформації, такі як офіційні документи або статті.

П'яту та шосту відповіді шукайте в офіційному тексті Державного стандарту початкової освіти проаналізувавши його.

Тема: Система педагогічної діяльності вчителя

Теоретичні питання:

1. Документальна база функціонування ЗЗСО.
2. Особливості різних типів закладів початкової освіти.
3. Організація процесу навчання в НУШ.
4. Здійснення виховного процесу в НУШ.
5. Класне керівництво.
6. Позашкільна та позакласна робота вчителя.
7. Особливості методичної та науково-дослідної роботи вчителя.

Практичні завдання (відповіді мають бути надані у письмовому вигляді):

1. Складіть таблицю «Система педагогічної діяльності вчителя початкових класів».
2. Прокоментуйте вислів В.О. Сухомлинського: «Вихователь колективу маленьких дітей - це диригент.....».
3. Поясніть вислів Сковороди Г. : «Довго сам учись, якщо хочеш учити інших».
4. Складіть приблизний план виховної роботи на півріччя.
5. У мережі Інтернет знайдіть кілька сайтів українських ЗЗСО. Проаналізуйте інформацію, розміщену на цих сайтах. Поміркуйте, яка мета розміщення сайтів ЗЗСО у мережі Інтернет?
6. Ознайомтесь зі змістом Закону України «Про загальну середню освіту (ланка початкової освіти)», Положенням про ЗЗСО, типовим статутом ЗЗСО та законспекуйте провідні завдання, що постали перед сучасною українською початковою освітою.
7. Складіть анотований перелік електронних та друкованих періодичних видань, присвячених проблемам галузі початкової освіти.

Рекомендована література

1. Фіцула М.М. Вступ до педагогічної професії. Тернопіль: Навчальна книга, 2003.
2. Гайдай І. В. Термінологічний словник для студентів спеціальностей «Початкова освіта», «Дошкільна освіта». М-во освіти і науки України, Черкас. нац. ун-т ім. Б. Хмельницького. Черкаси: Вид. від. ЧНУ ім. Б. Хмельницького, 2010. 191 с.
3. Законодавча база України. URL: zakon.rada.gov.ua/go/2628-14

Орієнтири для виконання Практичної роботи №8

1. Документальна база функціонування ЗЗСО:
 - Документи, що регулюють діяльність загальноосвітніх

закладів, включають законодавчі акти, накази та розпорядження відповідних органів освіти.

- До документальної бази входять Конституція України, Закон України «Про освіту», накази Міністерства освіти і науки України, локальні нормативні акти закладу освіти, навчальні програми, розклади занять, звіти про освітню діяльність тощо.

2. Особливості різних типів закладів початкової освіти:

- Загальноосвітня школа: навчання проводиться усіма предметами згідно з державним стандартом, зокрема з мови, математики, природознавства, мистецтва та інших.

- Приватна школа: має свою освітню програму, що може відрізнятися від державного стандарту. Фінансується приватними коштами.

- Інклюзивна школа: забезпечує навчання та виховання дітей з особливими освітніми потребами разом зі здоровими дітьми.

3. Організація процесу навчання в НУШ:

- НУШ (Нова українська школа) базується на компетентнісному підході та розвиває ключові компетентності учнів.

- Заняття організовуються інтерактивно, з використанням різноманітних методів і форм роботи, залучаючи учнів до активної співпраці та самостійності.

- Використання інноваційних технологій, диференціація навчання, розвиток критичного мислення та творчих здібностей учнів є складовими організації процесу навчання в НУШ.

4. Здійснення виховного процесу в НУШ:

- Виховання в НУШ базується на формуванні громадянських, моральних, етичних цінностей та взаєморозуміння учнів.

- Вчителі створюють сприятливу психологічну атмосферу, працюють над розвитком соціальних навичок, вихованням поваги до однокласників та вчителів.

- Застосовуються методи проектної діяльності, групових проєктів, рольових ігор, що сприяють розвитку комунікативних навичок та вмінь співпраці.

5. Класний керівник відповідає за загальний розвиток та добробут учнів свого класу.

Він забезпечує педагогічне керівництво класом, відстежує успішність та академічні досягнення учнів, вирішує питання дисципліни та психологічного клімату в класі.

Класний керівник підтримує зв'язок з батьками, організовує батьківські збори, співпрацює з психологом та іншими спеціалістами.

6. Позашкільна та позакласна робота вчителя:

Позашкільна робота вчителя включає проведення додаткових уроків, консультацій, занять з розвитку творчих здібностей.

Позакласна робота організовується через участь у шкільних заходах, конкурсах, виховних заходах, спортивних змаганнях, екскурсіях тощо.

7. Особливості методичної та науково-дослідної роботи вчителя:

Методична робота передбачає вивчення та впровадження сучасних педагогічних методик, навчальних матеріалів та ресурсів.

Науково-дослідна робота вчителя спрямована на пошук та апробацію нових підходів до навчання та виховання, аналіз результатів своєї роботи та пошук шляхів її удосконалення.

Вчителі можуть брати участь у наукових конференціях, семінарах, публікувати свої наукові статті та матеріали.

Інструкція до виконання практичних завдань

1. Складання таблиці «Система педагогічної діяльності вчителя початкових класів»:

Створіть таблицю з наступними колонками: Назва елементу системи, Опис, Функції/завдання, Значення для навчального процесу.

Заповніть таблицю інформацією, описуючи різні аспекти педагогічної діяльності вчителя початкових класів, наприклад: планування уроків, організація класу, взаємодія з батьками тощо.

2. Коментування вислову В.О. Сухомлинського: «Вихователь колективу маленьких дітей - це диригент...»:

Прокоментуйте, що означає цей вислів і які основні аналогії можна зробити між роботою вихователя і диригента.

Поясніть, як вихователь початкових класів впливає на розвиток та виховання учнів, аналогічно тому, як диригент керує оркестром.

3. Пояснення вислову Сковороди Г.: «Довго сам учись, якщо хочеш учити інших»:

Розкрийте значення цього вислову, вказавши на необхідність особистого навчання та саморозвитку для успішної педагогічної роботи.

Поясніть, як самонавчання та постійне професійне зростання вчителя сприяють його здатності ефективно навчати учнів.

4. Складання приблизного плану виховної роботи на півріччя:

Створіть план, визначивши основні напрямки та завдання виховної роботи для даного періоду.

Розподіліть виховні заходи за місяцями або тематичними блоками, вказавши конкретні дії, заходи та очікувані результати.

5. Аналіз інформації на сайтах українських ЗЗСО та розуміння їх мети:

Знайдіть кілька сайтів українських ЗЗСО в Інтернеті.

Проаналізуйте навігацію, розділи та розміщену інформацію на цих сайтах.

Розгляньте можливі цілі розміщення сайтів ЗЗСО, наприклад, сприяння комунікації зі студентами, батьками, інформування громадськості, представлення навчальних програм та досягнень тощо.

6. Ознайомлення зі змістом законодавчих актів та документів, що регулюють початкову освіту:

Ознайомтеся з Законом України "Про загальну середню освіту (ланка початкової освіти)", Положенням про ЗЗСО, типовим статутом ЗЗСО.

Законспекуйте провідні завдання, що впливають з цих документів, вказавши основні принципи, структуру та вимоги до організації початкової освіти в Україні.

7. Складання анотованого переліку електронних та друкованих періодичних видань, присвячених проблемам початкової освіти:

Створіть список періодичних видань, що займаються темами, пов'язаними з початковою освітою.

Додайте до кожного видання короткий опис або анотацію, що вказує на його основний зміст та значення для професійного розвитку вчителя початкових класів.

Тема: Академічна доброчесність

Теоретичні питання

1. Етика і соціальна відповідальність студента ЗВО.
2. Види порушення академічної етики
3. Правові аспекти академічної добро чесності та боротьби із плагіатом.
4. Процедура розгляду справ про порушення стандартів академічної доброчесності в СумДПУ імені А.С. Макаренка
5. Робота з педагогічними ситуаціями. Висловіть свою обґрунтовану думку.

Ситуація 1. Ви переконані, що студентів потрібно оцінювати об'єктивно, тому Ви навмисно не дивитесь на автора, коли перевіряєте його роботу. Лише після того, як Ви закінчили з перевіркою, дізнаєтесь ім'я студента, щоб внести його результат до системи з оцінками.

Ви вирішили поставити оцінку нижче середнього тій роботі, яка видалась вам доволі слабкою. Перегорнувши на титульну сторінку, Ви бачите ім'я студента і розумієте, що ця робота, на превеликий жаль і подив, належить одному з ваших улюблених учнів. Цей студент завжди своєчасно робить завдання, бере активну участь у дискусіях на заняттях, і один з небагатьох, хто затримується після занять, аби поспілкуватися. Зазвичай, він отримує вищі оцінки. Ви також активно заохочували його до вступу на аспірантуру.

Чи варто Вам переглянути оцінку, яку ви спочатку поставили його роботі?

Ситуація 2. Студентка відвідувала групові заняття з рештою своїх одногрупників, аби виконати практичне завдання з педагогіки. Її викладач виокремив деякі проблемні моменти в останньому розділі курсу і попросив студентів попрацювати над ними самостійно. Інший Студент з групи завантажив з Інтернету готові рішеннями завдань і сказав, що скопіює відповіді. Інші студенти в групі вирішили зробити так само.

Як Ви вважаєте, що в цій ситуації повинна зробити Студентка?

Ситуація 3. Ви відкриваєте електронну пошту і бачите, що ректор вашого університету оголосив, що ваш заклад тепер підтримує новий Кодекс доброчесності. Він зобов'язує, щоб студенти доповідали, якщо вони підозрюють інших студентів в списуванні чи будь-якому порушенні Кодексу.

Професори вирішили негайно запланувати новий формат іспитів: вони приходять на іспит, роздають завдання і покидають аудиторію. Студенти в цей час можуть записувати будь-які порушення правил доброчесності з боку інших студентів (деякі професори можуть навіть дозволити студентом скласти іспит там, де вони самі оберуть.)

Як Ви вважаєте, новий Кодекс доброчесності – це хороша ідея?

Практичні завдання (відповіді мають бути надані у письмовому вигляді):

1. Ознайомтесь та законспектувати основні положення наступних нормативних документів :

- Кодекс академічної доброчесності сумського державного педагогічного університету імені А.С.Макаренка - https://sspu.edu.ua/images/2019/manual/kodeks_akademichnoyi_dobrochesnosti_6c82c.pdf

- Положення про систему забезпечення академічної доброчесності у освітньо-науковій діяльності сумського державного педагогічного університету імені А.С.Макаренка - https://sspu.edu.ua/images/2020/doc/polozhennya_pro_sistemu_zabezpechennya_akademichnoyi_dobrochesnosti_u_osvitno-naukoviy_diyalnosti_56ed3.pdf

- Положення про комісію з питань етики та академічної доброчесності сумського державного педагогічного університету імені А.С.Макаренка - https://sspu.edu.ua/images/2019/manual/polozhennya_pro_komisiyu_z_pitan_etiki_ta_akadem_dobrochesnosti_f788c.pdf

2. Розробіть власний Кодекс академічної доброчесності.

Рекомендована література

1. <https://sspu.edu.ua/> - Офіс.сайт СумДПУ імені А.С. Макаренка

2. Плагіат. (2020). *Bikinedia. Вільна енциклопедія*. Вилучено 06.03.2020 з: <https://uk.wikipedia.org/wiki/Плагіат>
3. Plagiarism and Academic Misconduct. *University of Cambridge*. Retrieved 06.03.2020 from <https://www.plagiarism.admin.cam.ac.uk>
4. *Про Освіту* (Закон України). № 2145-VIII. (2019). Вилучено 06.03.2020 з: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19>
5. What Is Plagiarism? *Stanford Office of Community Standards: Student Affairs*. Retrieved 06.03.2020 from <https://communitystandards.stanford.edu/policies-and-guidance/what-plagiarism>

Орієнтири для виконання Практичної роботи №9

1. Етика і соціальна відповідальність студента ЗВО:

Етика студента ЗВО включає в себе дотримання моральних норм, принципів чесності, справедливості, поваги до співрозмовників та відповідальне ставлення до своїх навчальних та соціальних обов'язків.

Соціальна відповідальність здобувача вищої освіти передбачає активну участь у громадському житті, дотримання норм екологічної та соціальної безпеки, розвиток соціально корисних навичок та допомогу іншим людям.

2. Види порушення академічної етики:

Плагіат - бездозволене використання чужих ідей, текстів або результатів досліджень без належного джерелознавства.

Самоплагіат - повторне використання своїх власних раніше опублікованих матеріалів без належного вказання джерела.

Шахрайство при тестуванні - незаконне отримання або передача відповідей під час іспитів або інших форм контролю.

Фальсифікація даних - неправдиве подання результатів досліджень або маніпулювання даними з метою отримання бажаного результату.

3. Правові аспекти академічної доброчесності та боротьби із плагіатом:

ЗВО мають встановлені правила та положення, що регулюють академічну доброчесність та запобігання плагіату (див. офіційний сайт СумДПУ імені А.С.Макаренка).

Законодавство може передбачати відповідальність за плагіат, включаючи дисциплінарні санкції та правові наслідки.

Для боротьби з плагіатом використовуються спеціальні програми для виявлення копіювання та інші методи контролю.

4. Процедура розгляду справ про порушення стандартів академічної доброчесності в СумДПУ імені А.С. Макаренка:

Конкретна процедура розгляду справ може бути визначена внутрішніми правилами університету.

Зазвичай, процес розгляду справ включає подання заяви або скарги, проведення розслідування, збір та аналіз доказів, а також прийняття відповідних рішень та заходів.

5. Робота з педагогічними ситуаціями передбачає аналіз конкретних випадків, їх оцінку та вибір оптимального підходу для вирішення проблеми.

Висловлення своєї обґрунтованої думки передбачає аргументацію вибору конкретної стратегії дії, враховуючи принципи етики, норми академічної доброчесності та соціальну відповідальність.

Інструкція до виконання практичних завдань

1. Ознайомлення та законспектування основних положень нормативних документів:

Перейдіть за посиланнями на документи:

Кодекс академічної доброчесності Сумського державного педагогічного університету імені А.С.Макаренка.

Положення про систему забезпечення академічної доброчесності в освітньо-науковій діяльності Сумського державного педагогічного університету імені А.С.Макаренка.

Положення про комісію з питань етики та академічної доброчесності Сумського державного педагогічного університету імені А.С.Макаренка.

Ознайомтеся з кожним з документів уважно, ретельно прочитавши їх.

Під час ознайомлення ретельно прочитайте положення, визначте основні поняття та принципи, що вони визначають, а також процедури та вимоги щодо академічної доброчесності.

Законспекуйте основні положення кожного з документів, виділяючи ключові ідеї та пункти.

2. Розроблення власного Кодексу академічної доброчесності:

Використовуючи основні положення та принципи, зазначені в документах, розробіть власний Кодекс академічної доброчесності.

Визначте мету вашого Кодексу та його основні принципи, що відображатимуть ваші особисті цінності та підходи до академічної доброчесності.

Включіть до Кодексу основні норми поведінки та вимоги щодо дотримання академічної доброчесності, такі як уникання плагіату, чесність під час виконання робіт, дотримання правил цитування та джерел в інтелектуальних продуктах тощо.

Задokumentуйте ваш Кодекс академічної доброчесності у письмовій формі, зберігаючи його як окремий документ.

Переконайтесь, що ваш Кодекс є конкретним, зрозумілим та відповідає вимогам академічної доброчесності.

Зверніть увагу на етичні аспекти академічної доброчесності, наприклад, співпрацю з іншими студентами, взаємодію з викладачами та дотримання правил етичної поведінки у навчальному середовищі.

Розгляньте можливі наслідки порушення академічної доброчесності та включіть в Кодекс відповідні положення.

При розробці Кодексу академічної доброчесності ви можете скористатися ідеями та рекомендаціями, викладеними в нормативних документах СумДПУ імені А.С. Макаренка.

Після завершення розробки Кодексу академічної доброчесності ретельно перевірте його на відповідність і зрозумілість.

Збережіть ваш Кодекс академічної доброчесності у письмовому вигляді для подальшого використання.

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ДО ВИКОНАННЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

Перед початком самостійної роботи з над темою, ознайомтесь зі змістом та метою курсу загалом, та відповідної теми зокрема, щоб мати чітке уявлення про те, що потрібно досягнути.

Ретельно прочитайте та проаналізуйте навчальні матеріали, що надаються, включаючи лекції, підручники, рекомендовану літературу та додаткові ресурси. Розуміння основного змісту та ключових понять є важливим етапом усвідомленого навчання.

Створіть план самостійної роботи. Розподіліть час та ресурси на вивчення кожної теми. Зазначте конкретні цілі та завдання, що необхідно досягти протягом визначеного періоду.

Активно беріть участь у заняттях та групових дискусіях. Ставте проблемні питання, діліться своїми думками та висловлюйте власні думки з приводу обговорюваних тем. Це сприятиме глибшому зрозумінню матеріалу та активному навчанню.

Під час самостійної роботи, ретельно вивчайте кожне питання та намагайтеся дати лаконічну, але обґрунтовану відповідь. Використовуйте наукові джерела, емпіричні дані та ілюстрації, де це можливо, для підтвердження своїх тверджень.

Звертайте увагу на якість та структуру вашої самостійної роботи. Пишіть чітко, логічно й лаконічно, уникайте граматичних та стилістичних помилок. Звертайте увагу на форматування, включаючи використання належних посилань та цитувань.

Перед здачею своїх завдань на перевірку, ретельно перегляньте їх, переконайтеся в їхній логічності та відповідності вимогам курсу. Переконайтеся, що ви відповіли на всі поставлені питання та надали достатньо аргументованих відповідей.

Плануйте свій час ефективно. Розподіліть свій час між вивченням матеріалу, самостійною роботою та переглядом вже виконаної роботи. Створіть реалістичний графік, щоб мати можливість завершити всі завдання вчасно. Тайм менеджмент є основою створення сприятливих умов для опанування всього курсу.

Обговорюйте теми, ставте запитання та обмінюйтеся ідеями, що допоможе вам розширити розуміння предмету.

Заохочуйте себе до активного дослідження вивчених тем, створюйте цілі та поступово розвивайте свої навички та знання.

Запам'ятайте, що самостійна робота є важливим компонентом освітнього процесу. Ретельне виконання самостійних завдань сприятиме академічному розвитку та підготовці до заліку.

Бажаю вам успіхів у навчанні! Нижче надамо переділ питань до кожної теми освітнього компоненту «Вступ на спеціальності».

Питання для самостійної роботи до теми 1

1. Розкрийте зміст професіограми вчителя.
2. Які якості особистості варто сформулювати майбутньому вчителю?
3. Назвіть основні форми організації навчання у вищому педагогічному закладі.
4. Назвіть види лекцій.
5. Які види і форми контролю знань, умінь, навичок студентів здійснюються у педагогічному університеті?
6. За якою системою здійснюється оцінювання знань і вмінь студентів?
7. Які види педагогічної практики проходять майбутні вчителі?
8. Які права та обов'язки студентів ви знаєте?
9. Відповідно освітньо-професійної програми підготовки студентів які компетентності мають бути сформовані у студентів у процесі навчання у ВОЗ?
10. Які фахові компетентності мають бути сформовані у студентів першого курсу в результаті вивчення навчальної дисципліни «Вступ до спеціальності»?

Питання для самостійної роботи до теми 2

1. Назвіть види самостійної роботи студентів.
2. Які види читання знаєте?
3. Які раціональні види запису знаєте?
4. Охарактеризуйте зміст самостійної роботи студентів.
5. Розкрийте роль самовиховання у підготовці майбутнього педагога.
6. З яких етапів складається процес самовиховання?
7. Чим відрізняється самонавіювання від самоконтролю?
8. У чому полягає науково-дослідна робота студентів?
9. За якими напрямками здійснюється науково-дослідна робота студентів?
10. Які права та обов'язки майбутніх педагогів знаєте?

Питання для самостійної роботи до теми 3

1. Назвіть складові системи освіти України.
2. На яких принципах будується освіта в нашій країні?
3. Охарактеризуйте основні типи навчальних закладів.
4. Чим відрізняється дошкільна освіта від позашкільної освіти?
5. Які позашкільні навчальні заклади існують?
6. Чим відрізняється колегіум від гімназії?
7. Які типи загальноосвітніх шкіл знаєте?

8. Які освітньо-кваліфікаційні рівні передбачено системою освіти?
9. Чим відрізняється освітньо-кваліфікаційний рівень Бакалавр від освітньо-професійного рівня Магістр?
10. Який науковий ступінь присуджується особам, що захистили кандидатську дисертацію?

Питання для самостійної роботи до теми 4

1. Назвіть особливості педагогічної діяльності.
2. Яким вимогам має відповідати сучасний вчитель?
3. Які риси особистості необхідно формувати вчителю?
4. Назвіть складові системи педагогічної діяльності.
5. Чим відрізняється позакласна робота вчителя від пошуково-дослідної діяльності?
6. Які функції виконує сучасний вчитель?
7. Які компоненти включає педагогічна діяльність?
8. Які здібності відносять до педагогічних здібностей?
9. Поясніть сутність перцептивних здібностей вчителя.
10. У чому полягають специфічні особливості роботи вчителя початкових класів?

Питання для самостійної роботи до теми 5

1. Яка вимога до особистості вчителя є найважливішою?
2. Чому вчителя сприймають за приклад, називають «живий взірець чеснот»?
3. Яку відповідальність перед суспільством несе сучасний вчитель?
4. Чому питання про імідж педагога є важливим?
5. Яких правил варто дотримуватися педагогові щоб зберегти власне здоров'я та здоров'я дітей?
6. Навіщо педагогу навчатися протягом всього життя?
7. У чому проявляється повага до дітей?
8. Які здібності педагога відносять до перцептивних здібностей?
9. У чому полягає дидактична здібність вчителя?
10. Як пояснити необхідність розвитку емоційної стабільності педагога?

Питання для самостійної роботи до теми 6

1. Як називають сучасну вітчизняну школу 21 століття?
2. Скільки ключових компетентностей має бути сформовано в учнів?
3. НУШ працює на засадах ...
4. Скільки років триває початкова освіта?
5. На скільки циклів поділяється початкова школа?
6. У якому році розпочалась робота початкової школи за новим освітнім стандартом?
7. Що таке компетентність?
8. Назвіть основні принципи педагогіки партнерства.

9. На засадах якого підходу буде працювати НУШ?

10. Скільки років триватиме навчання в НУШ?

Питання для самостійної роботи до теми 7

1. Розкрийте сутність і особливості педагогічної діяльності.

2. Яку роль виконує сучасний вчитель?

3. Поясніть зміст основних функцій педагогічної діяльності.

4. З яких компонентів складається педагогічна діяльність?

5. На якій гуманістичній ідеї ґрунтується діяльність вчителя нової української школи?

6. Назвіть 10 ключових компетентностей, які має реалізувати вчитель початкових класів.

7. Розкрийте сутність принципів Державного стандарту НУШ.

8. Поясніть яким чином реалізується принцип визнання цінності дитинства?

9. Згідно із Державним стандартом, чи має дитина право на помилку?

10. У чому реалізується принцип розвитку вільної особистості?

Питання для самостійної роботи до теми 9

1. Поясніть сутність терміну «зміст освіти».

2. У чому полягає реформування змісту сучасної початкової освіти?

3. Які анатомо - фізіологічні, психологічні особливості молодших школярів варто враховувати під час організації педагогічного процесу?

4. У чому різниця між учнями 6-річного віку й учнями 7-річного віку?

5. Які особливості характерні учням молодшого шкільного віку?

6. Якими мають бути зміст та організація режиму дня молодшого школяра?

7. У чому полягає специфіка роботи сучасного вчителя початкових класів?

8. Назвіть основні пізнавальні процеси.

9. Що таке мотив навчання та які мотиви бувають?

10. Які важливі умови для розвитку пізнавальних інтересів ви знаєте?

Питання-роздуми для самостійної роботи за всіма темами:

1. Які зміни у вітчизняній загальній початковій освіті відбулись в процесі реформ?

2. У чому полягає головна мета української системи освіти та загальна мета початкової школи?

3. Яким чином реалізуються гуманізація та гуманітаризація сучасної початкової освіти?

4. Яким має бути освітнє середовище в початкових класах?

5. Роль кого має також виконувати сучасний вчитель початкових класів?

6. Які обов'язки перед учнями мусить здійснювати вчитель?

7. Навіщо забезпечувати право вибору дитини?

8. У чому полягають сенс та цінність ранкових зустрічей? 9. Які уміння й навички ефективного спілкування формуються у дітей під час ранкових зустрічей?

10. У чому різниця між соціальними й академічними навичками молодших школярів?

11. Яким має бути фізичне середовище?

12. Які демократичні цінності варто формувати в учнів початкових класів?

13. У чому полягає сенс академічного навчання та соціально-емоційного навчання?

14. Які складові ефективного управління класом знаєте?

15. Як облаштувати комфортне фізичне середовище?

16. Що допоможе налагодити турботливі дружні взаємини?

17. Яким чином стиль спілкування вчителя впливає на взаємини з учнями?

18. Яких правил педагогічного спілкування варто дотримуватися?

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Обов'язкова література:

1. Волкова Н. П. Педагогіка: навч. посіб. Вид. 2-ге, перероб., доп. К.: Академвидав, 2007. 616 с.
2. Гура О. І. Педагогіка вищої школи: вступ до спеціальності: Навчальний посібник. Київ: Центр навчальної літератури, 2005. 224 с.
3. Зайченко І. В. Педагогіка. Навчальний посібник для студентів вищих педагогічних навчальних закладів, 2-е вид.. К., «Освіта України», «КНТ», 2008.
4. Закон України «Про вищу освіту»: чинне законодавство: (ОФІЦ. ТЕКСТ). К.: Паливода А.В., 2014. 100 с.
5. Концепція початкової освіти. Проект // Початкова школа. 2016, № 1. С. 1–4.
6. Мазоха Д. С. На шляху до педагогічної професії (Вступ до спеціальності): навчальний посібник. К.: Центр навчальної літератури, 2005. 168 с.
7. Мешко Г. М. Вступ до педагогічної професії: Лекції і практичні заняття. навч.-метод. посіб. для студентів вищих педагогічних навчальних закладів. Вид. 2-ге, перероб. і доп. І: ТИПУ, 2007.
8. Мешко Г. М. Вступ до педагогічної професії: навч. посіб. К.: Академвидав, 2010. 200 с.
9. Фіцула М. М. Вступ до педагогічної професії: Навчальний посібник для студентів вищих педагогічних закладів освіти. Тернопіль: Навчальна книга: Богдан, 2007. 168 с.

Додаткова література:

1. Авраменко С. Мовленнєва особистість майбутнього вчителя в аспекті толерантності *Проблеми підготовки сучасного вчителя* 2010, № 2. С. 138-145.
2. Бех І. Молодший школяр у вікових закономірностях *Початкова школа*. 2015, № 1. С. 10–13.
3. Бех І. Молодший школяр у вікових закономірностях *Початкова школа*. 2015. № 2. С. 1–3.
4. Бех І. Молодший школяр у вікових закономірностях *Початкова школа*. 2015, № 3. С. 2–6.
5. Бех І. Поклик духовності *Початкова школа*. 2016, № 3. С. 7–9.
6. Волкова Н. В. Професійно–педагогічна комунікація: навч.посіб. для студентів вищих навчальних закладів. К.: ВЦ «Академія», 2006.
7. Гергуль С. В. О. Сухомлинський про професійний саморозвиток майбутніх учителів *Вісник: Серія педагогічні науки*. 2015, № 131. С. 36–40.

8. Данилова Г. Акмеологічна модель педагога в ХХІ столітті *Рідна школа*. 2003. № 6. С. 6-9.

9. Довга Т.Я. Імідж сучасного вчителя: навчально-методичний посібник. Кіровоград: ПП «Ексклюзив-Систем», 2014. 144 с.

10. Калмикова Л., Калмиков Г., Харченко Н. Феномен «компетенція» і «компетентність» у психолого-педагогічній науці і вищій педагогічній освіті. На допомогу розробникам ОПП і ОНП: погляд фахівців суміжної спорідненої спеціальності *Початкова школа*. 2016, № 12. С. 37–41.

11. Комплексний підхід до фахової підготовки сучасного вчителя початкових класів: монографія [за наук. ред. М.С. Вашуленка]. Глухів : РВВ ГНПУ ім. О. Довженка, 2012. 312 с.

12. Корчак Я. Як любити дитину [пер. з польськ. О. Замойська]. Х.: Клуб сімейного дозвілля, 2016. 207 с.

13. Лавринченко Н. М. Проблеми і перспективи реформування освіти України на компетентнісних засадах *Вісник Глухівського національного педагогічного університету імені Олександра Довженка*. 2017, Вип. 1 (33). С. 10–17.

14. Савченко О. Вивчення особистості молодшого школяра як передумова успішної організації його навчальної діяльності *Початкова школа*. 2012, № 3. С. 1–6.

15. Савченко О. Виховання розумної особистості, яка вміє самостійно вчитися *Початкова школа*. 2007, № 8. С. 1–5.

16. Савченко О. Я. Удосконалення психолого-педагогічної підготовки майбутніх учителів у контексті модернізації шкільної освіти *Науковий вісник Миколаївського державного університету (педагогічні науки)*. Вип. 12. Т. 1. Миколаїв : МДУ, 2006. С. 22–37.

17. Сухомлинський В. О. Сто порад учителю *Вибрані твори: У 5-ти т.* К 1976, Т. 2. 270с.

18. Сухомлинський В. О. Вибрані твори: У 5 т. Т.3. Серце віддаю дітям. Народження громадянина. Листи до сина. К.: «Радянська школа», 1997. 670 с.

19. Ушинський К. Д. Вибрані педагогічні твори: У 2 т. Т. 1. Теоретичні проблеми педагогіки. К. : «Радянська школа», 1983. 488 с.

20. Пріма Р.М. Професійна підготовка майбутнього вчителя початкової школи: стратегія змін *«Науковий вісник Миколаївського національного університету імені В. О. Сухомлинського. Педагогічні науки»*. Миколаїв, 2019. С.186-194.

Інтернет-ресурси:

1. <https://sspu.edu.ua/> - Офіс.сайт СумДПУ імені А.С. Макаренка
2. <http://teacher.at.ua> - Освітня платформа для вчителів
3. <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi>—Офіц.сайт ВР України.
4. www.mon.gov.ua— Міністерство освіти і науки Україн
5. <https://nus.org.ua/> - Офіц.сайт НУШ